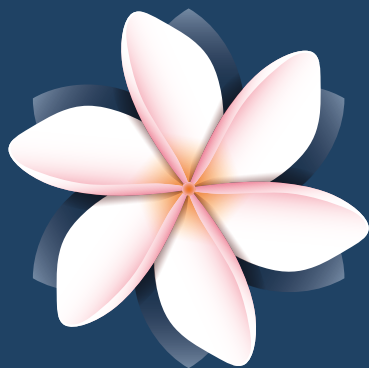

Herdenking 15 augustus 2016
Indisch Monument

STICHTING HERDENKING

**15 augustus
1945**

EINDE OORLOG IN Z.O. AZIE

EINDE 2e WERELDOORLOG

Het thema 'Oost West Thuis Best?' gaat over het verlangen naar een thuis dat er door oorlogsgeweld niet meer is, over het gedwongen verlaten van huis en haard tijdens en na de oorlog in Nederlands-Indië, over het wrange gevoel van ontheemding dat tot op de dag van vandaag door velen gevoeld wordt.

Voorwoord

De Japanse bezetting van Nederlands-Indië was niet alleen een vijandelijke en oorlogszuchtige overname van een deel van het Koninkrijk der Nederlanden. Het was het begin van een lange periode van bruto geweld en van zinloze vernederingen tegen de bevolking. Buigen en nog dieper buigen. Gezinnen werden uiteengerukt. Voor velen was het een grote schok en een verlies van zekerheden. Thuis was ineens niet meer thuis. De geborgenheid en het vertrouwde van familie, vrienden, de buurt en werkomgeving viel in één keer weg.

Die geborgenheid, dat thuis, kwam nooit meer terug. Er is een werkelijkheid ontstaan van een wereld 'voor de oorlog' en een wereld van daarna. Die scheidslijn is voelbaar tot op de dag van vandaag. Elk jaar staan wij op 15 augustus stil bij die tijd van angst, vernedering, onzekerheid, ontheemding, vervreemding, hoop en wanhoop. En staan wij stil bij onze dierbaren die er niet meer zijn. Wij dragen dan de Melati, de Indische jasmijn, als teken van respect, betrokkenheid en medeleven. We herdenken op die dag gezamenlijk de capitulatie van Japan waarmee een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog.

Met ons thema *Oost west, thuis best?* willen wij tijdens de Nationale Herdenking op 15 augustus 2016 aandacht geven aan de gevoelens van verlangen naar een verloren thuis, het verlaten van huis en haard en de opbouw van een nieuw leven in een nieuw land. Een land dat langzaam een nieuw huis werd, vaak met moeite omdat we door de oorlog te veel dierbaars moesten achterlaten. Het vraagteken staat er niet voor niets.

Ik wens u een waardige en troostrijke herdenking.

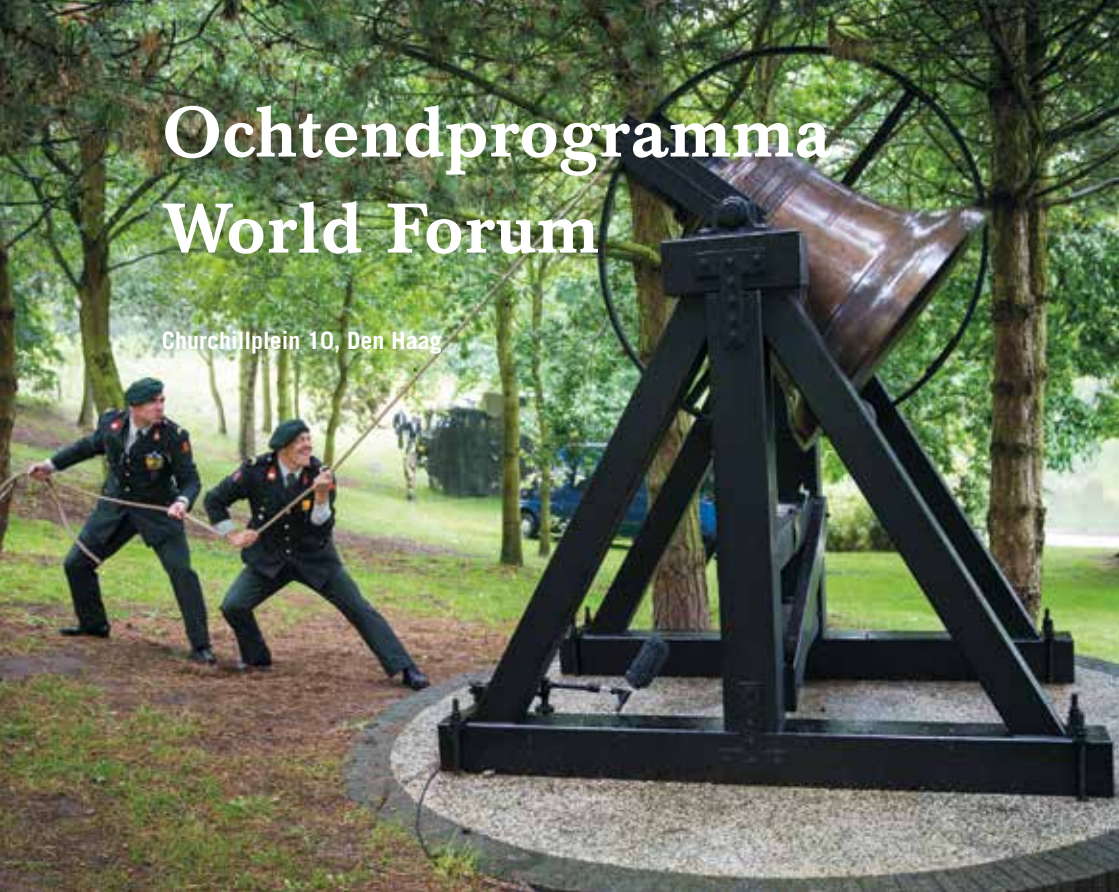
Erry Stoové

Voorzitter Stichting Herdenking 15 Augustus 1945

Ochtendprogramma World Forum

Churchillplein 10, Den Haag

10.30 – 11.30 uur

- ▶ Opening door Erry Stoové, voorzitter van de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945
- ▶ Voordracht door Yvonne Groeneveld onder begeleiding van Erwin van Ligten
- ▶ Lied door Fenna van der Goot
- ▶ Column door Esther Scheldwacht
- ▶ Lied door Fenna van der Goot

11.30 uur

Te voet naar het Indisch Monument. Mogelijkheid tot vervoer per bus van het World Forum naar het Indisch Monument

Presentator: Ruben Dingemans is

presentator, voice-over en redacteur voor verschillende media. Hij werd voor het Indisch maandblad *Moesson* geïnterviewd en nam later zelf de pen ter hand voor een interview met Sjors van der Panne. Ruben komt uit een gezin met drie kinderen, een Nederlandse vader en een Indische moeder. Het gezin woonde een aantal jaren in Surabaya.

Yvonne Groeneveld is

theatermaakster, cabaretière en schrijfster. Ze is geboren in Nederlands-Indië als kind van een KNIL-militair. Ze runt al

ruim 38 jaar haar eigen theater in Utrecht, het Werftheater. Zij speelt de voorstelling *As met een Indisch Verleden* waarin zij de herinneringen aan haar moeder met het publiek deelt. In haar voorstelling komt het thema Oost en West nadrukkelijk naar voren, onder meer in een mooi gedicht over de tegenstellingen in haarzelf.

Erwin van Ligten is gitarist en

speelde onder andere met Frédérique Spigt, Julya Lo'ko, Astrid Serieze en Mathilde Santing. Hij was landelijk in theaters te

horen en te zien in de voorstelling *Geen gewoon Indisch meisje* van Marion Bloem en heeft zelf ook soloalbums uitgebracht, waaronder *Kroncong Baru Guitar*.

Fenna van der Goot is een jonge

singer-songwriter met Indische roots. Speciaal voor de opening van de tentoonstelling *Dromen van vrijheid*. Kind zijn in een kamp

componeerde zij een lied geïnspireerd op de ervaringen van Truus Huizenga, die als kind in verschillende Japanse interneringskampen zat.

Esther Scheldwacht is actrice en

verbonden aan het Rotheater. Naast het spelen is zij ook gaan

regisseren, schrijven en begeleiden. Dit najaar gaat zij op tournee met een voorstelling waarin ze Helga Maria Baumgarten speelt, maar die ook over haar Indische achtergrond gaat. Zij heeft twee jaar columns geschreven voor *Moesson*.

Herdenkingsplechtigheid Indisch Monument

Professor Teldersweg, Den Haag

U wordt verzocht om uiterlijk 12.00 uur uw plaats te hebben ingenomen

- ▶ Intreden van het vaandel Regiment Van Heutsz
- ▶ Aankomst minister-president
- ▶ Luiden van de Indische Klok
- ▶ Uitvoering van *In Remembrance* door de Residentie Bach Ensembles
- ▶ Voordracht door Frans Leidelmeijer
- ▶ Uitvoering van *The Captives' Hymn* door de Kapel van de Koninklijke Luchtmacht
- ▶ Uitvoering van *Het Indisch Onze Vader* door de Residentie Bach Ensembles
- ▶ Kranslegging namens Koninkrijksregering
- ▶ Luiden van de Indische Klok / taptoe / stilte / 1^e en 6^e couplet Wilhelmus
- ▶ Kranslegging voor slachtoffers
- ▶ Uitvoering van *Wolf's Behind the Glass* door Blaudzun
- ▶ Voordracht Iris Taal, leerlinge van het Vrijzinnig Christelijk Lyceum
- ▶ Kransleggingen door autoriteiten
- ▶ Uitvoering van *I sat down under His shadow* door de Residentie Bach Ensembles
- ▶ Defilé langs het Indisch Monument, uitvoering van *Ubi Caritas* door de Residentie Bach Ensembles

Angelique Jansen is sinds 1985 als presentatrice verbonden aan de herdenking. Sinds een aantal jaren is zij tevens ceremoniemeester bij de plechtigheid bij het Indisch Monument.

Vaandelwacht van het Regiment van Heutsz. Het regiment van Heutsz heeft in 1950 de tradities overgenomen van het voormalige Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger. Het is daarom gerechtigd het vaandel te voeren met daaraan verbonden de Militaire Willemsorde van het KNIL. De vaandelwacht is gekleed in het dagelijks tenue met zwarte halsdoek en bamboehoed zoals die sinds 1910 in het KNIL gedragen werden.

De Residentie Bach Ensembles uit Den Haag bestaan onder meer uit het Residentie Bachkoor en het Residentie Kamerkoor. De koren bestaan uit ongeveer 120 leden.

Naast het werk van de componist Johann Sebastian Bach worden werken van andere componisten ten gehore gebracht. Tijdens de herdenking staat het koor onder leiding van Patrick Pranger.

Frans Leidelmeijer is

kunsthandelaar, gespecialiseerd in de periode vanaf 1880, waaronder stromingen als Nieuwe Kunst, art nouveau, Amsterdamse

School, art deco en De Stijl. Hij heeft veel gepubliceerd over zijn vakgebied en meegewerkt aan verschillende tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Leidelmeijer is bekend bij het grote publiek als expert bij het tv-programma *Tussen Kunst en Kitsch*. Leidelmeijer werd tijdens de oorlog geboren in Bandoeng. Zijn vader was toen al geïnterneerd; zijn moeder, broers en hijzelf waren buitenkampers.

De Kapel van de Koninklijke Luchtmacht is een professioneel orkest met 50 musici. Het orkest verzorgt onder meer de muzikale omlijsting van militair ceremonieel. Het Orkest van de Koninklijke Luchtmacht is uniek in de wereld van de professionele blaasmuziek, omdat het de lichte muziek tot het belangrijkste deel van haar orkestcultuur heeft gemaakt. Daartoe beschikt het orkest over een vaste ritmesectie, bestaande uit gitaar, toetsen, basgitaar/contrabas en drums. De dirigent is Majoor Jasper Staps, de taptoe wordt geblazen door Adjudant John Bessems.

Vlaggenwacht. Adjudant b.d. Willem Kerrebijn bracht als jongen de Japanse bezetting door als buitenkamper in West Java. In 1947 nam hij dienst in het KNIL. Na de soevereiniteitsoverdracht ging hij over naar de Koninklijke Landmacht. Damyán Blommers is zeekadet en vertegenwoordigt de nieuwe generatie.

Blaudzun is de artiestennaam van

Johannes Sigmond. Zijn vader speelde in Indo-rockbandjes en zo kwam Johannes al op jonge leeftijd in contact met muziek. Sinds 2006

treedt hij op onder de naam Blaudzun. Na verschillende albums brak hij in 2012 bij het grote publiek door met zijn album *Heavy Flowers*, waarvoor hij een gouden plaat kreeg uitgereikt.

Iris Taal is 17 jaar en zit in de vijfde klas van het VWO op het Vrijzinnig Christelijk Lyceum te Den Haag, adoptieschool van het Indisch Monument. Iris schrijft zelf muziek en speelt dwarsfluit en piccolo in het Hofstads Jeugdorkest. Iris heeft interesse voor het Indisch monument en het verhaal waar het voor staat, sinds ze in de brugklas in de Monumentencommissie van school zat.

Liedteksten

Wilhelmus

Wilhelmus van Nassouwe
ben ik van Duitsen bloed,
den vaderland getrouwe
blijf ik tot in den dood.
Een Prinse van Oranje
ben ik vrij onverveerd,
den Koning van Hispanje
heb ik altijd geëerd.

Mijn schild ende betrouwen
zijt Gij, o God, mijn Heer!
Op U zo wil ik bouwen,
verlaat mij nimmermeer!
Dat ik toch vroom mag blijven,
Uw dienaar t'aller stond,
de tirannie verdrijven
die mij mijn hart doorwondt.

I sat down under His Shadow – Edward C. Bairstow

I sat down under His shadow with
great delight, and His fruit was
sweet to my taste.
He brought me to the banqueting
house, and His banner over me
was love.

De teksten van alle liederen die tijdens de herdenking bij het Indisch Monument ten gehore worden gebracht, zijn te vinden op de website van de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, www.indieherdenking.nl.

Wolf's Behind The Glass – Blaudzun

They won't eat us
The won't beat us though
The noises on the stairs
Will come and go

Leave the light on
Close the gates of hell

Tonight
The wolf's behind the glass
Sleep tight
Lay your head to rest

White lights grow
Hey Hey
Like the shadows on your wall
Hey hey
You don't have to be
afraid
Soon will be the break of day
Window's closed

Tonight
The wolf's behind the glass
Sleep tight
Lay your weary head to rest
Tonight
The wolf's behind the glass

Overzicht kransen

15 augustus 2016

Krans 1

Door de minister-president en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Krans 2

“voor alle slachtoffers van oorlogsgeweld” door adjudant b.d. Frits Drijzen, “voor alle burgerslachtoffers” door de heer Max Rijkschroeff

Bij het uitbreken van de oorlog werd Frits Drijzen ingelijfd als soldaat bij het KNIL. Hij verdedigde het vliegveld van Bandoeng. Na de capitulatie werd hij krijgsgevangen gezet in kampen op Flores, in Maleisië en Indochina. In 1950 keerde hij terug naar Nederland en trad in dienst van de Koninklijke Landmacht, bij het Regiment Van Heutsz.

De vader van Max Rijkschroeff was geïnterneerd in een krijgsgevangenkamp. Voordat hij naar Birma zou worden getransporteerd wist hij te ontsnappen en heeft de rest van de bezettingstijd ondergedoken gezeten. Zelf verbleef Max Rijkschroeff met familie in Batu Tulis, op West-Java en vanaf 1943 in Batavia. Max Rijkschroeff is reeds jaren verbonden aan Stichting Pelita en Stichting Hulp aan Landgenoten in Indonesië.

Krans 3

“Wij herdenken alle slachtoffers, toen, nu en in de toekomst” door mevrouw Mary Hoyer-Jolly, haar dochters Maureen en Cherna, kleindochter Chantal en achterkleindochter Lucia.

De echtgenote van Mary Hoyer vocht als jachtvlieger bij de Militaire Luchtvaart van het KNIL. Op 8 maart 1942 werd hij gevangen genomen en geïnterneerd in kampen op Java, Singapore, Fukuoka 14 in Nagasaki en Mukden in Mantsjoerije. Mary Hoyer en haar dochters waren buitenkampers. De familie kon pas in 1946 herenigd worden.

Krans 4

Namens de Staten-Generaal

Kransen 5, 6, 7, 8 en 9

Namens de regeringen van Australië, Indonesië, Nieuw-Zeeland, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten van Amerika

Krans 10

Namens de Krijgsmacht

Krans 11

Namens de gemeente Den Haag en het Vrijzinnig Christelijk Lyceum

Krans 12

Namens de Oorlogsgravenstichting en de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945

Overzicht aangesloten organisaties

bij de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945

Bond Ex-Geïnterneerden & Gerepatrieerden van Overzee (BEGO)	Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten
Flores Molukken-Singaporekampen	Stichting Hulp aan Landgenoten in Indonesië (HALIN)
Haagsch Studenten Schutters Korps HSSK 'Pro Libertate'	Stichting instandhouding van het Kolff-fonds
Koninklijk Tehuis voor Oud Militairen en Museum Bronbeek	Stichting Japanse Ereschulden (JES)
Landelijke Vereniging Indische Na-Oorlogse Generatie (LV-INOG)	Stichting Japanse Vrouwenkampen
Orde van Vrijmetselaren onder het Grootosten der Nederlanden	Stichting Karel Doorman Fonds
Reünistenvereniging Oud korfballers Indië (ROKI)	Stichting Kumpulan Bronbeek
Sinai Centrum	Stichting Noord Sumatra Documentatie '42-'45
Stichting CAS Reünisten	Stichting Protestants Indisch Geestelijk Leven P.I.G.L.
Stichting Centrum '45	Stichting Reünie Bangkinang en lotgenoten Japanse Interneringskampen Sumatra's Westkust en Nazaten
Stichting Belangenbehartiging Indische Na-oorlogse Generatie INOG	Stichting Sociaal Cultureel Instituut Indonesië-Nederland (SCI-INN)
Stichting De Brug, werkgroepen Jembatan en Kinderen uit de oorlog	Stichting Pelita
Stichting Comité Jongenskampen Bangkok-Gedungjati	Stichting Strafkamp Dampit
Stichting Eerste Nederlands-Indisch Museum (ENIM)	Stichting Vervolgingslachtoffers Jappenkampen 1942-1945
Stichting Gastdocenten WO II, Werkgroep Zuidoost-Azië	Stichting Vrienden van Bronbeek
Stichting Genootschap Engelandvaarders	Unie van Nederlandse Veteranen
Stichting Herdenking Birma Siam Spoorweg en Pakan Baroe Spoorweg	Vereniging Centrale van Samenwerkende Indische Organisaties (Censio)
Stichting Herdenking Gevallenen en Slachtoffers in Nederlands-Indië	Vereniging van Gerepatrieerden en Vrienden (V.V.G.V.)
Stichting Herdenking Gevallenen Zuidoost-Azië 1941-1949	Vereniging Indische Nederlanders (VIN)
Stichting Herdenking Japanse Jongenskampen	Vereniging Japans Indische Nakomelingen (JIN)
	Vereniging Kinderen van Verzetsdeelnemers 1940-1945 (KvV)
	Vereniging Nederlands Nieuw-Guinea Militairen 1945-1962
	Vereniging van Oud-leerlingen van het Christelijk Lyceum Bandoeng (VEDO)
	Vereniging Oud Militairen Indiëgangers (VOMI)
	Vereniging Tropenvrienden Randstad

Middagprogramma in het World Forum

Churchillplein 10, Den Haag

Het World Forum is op loopafstand van het Indisch Monument. U kunt ook gebruik maken van de gratis pendelbussen tussen het Indisch Monument en het World Forum.

13.30 – 17.00 uur

Lunch en koepoelan in het World Forum met muziek en diverse stands.

15.15 – 16.45 uur

Indische Salon in de zalen Europe 1 en 2.

Vanaf 15.30 uur

Documentaire *65 jaar Molukkers in Nederland* in het 'World Café'.

De Indische Salon staat in het teken van het thema *Oost west, thuis best?* waarbij we in het bijzonder stilstaan bij de landelijke fotocampagne *Thuis in Beeld*. In de aanloop naar 15 augustus zijn mensen van alle leeftijden gevraagd foto's in te sturen met een verhaal dat bij het thema past. Met de campagne brengen we het ongrijpbare gevoel van 'thuis' in beeld. Voor de Indische Salon delen 3 inzenders hun foto's en verhaal met het publiek. Pamela Pattynama maakt vervolgens een beeldanalyse van de foto's. Moderator is Wim Manuhutu.

Wim Manuhutu is historicus, gespecialiseerd in de geschiedenis van Indonesië en actief in de erfgoedwereld.

Pamela Pattynama is bijzonder hoogleraar koloniale en postkoloniale literatuur- en cultuurgeschiedenis en schrijft over beeldvorming, herinneringen aan Indië en identiteit.

De hele dag staat de *Wereld Express* bij het World Forum. De *Wereld Express* is een reizende presentatie die gaat over thema's zoals herdenken en vooroordelen, tegen de achtergrond van de Indische geschiedenis. In de *Wereld Express* worden jongeren uitgedaagd om te ontdekken, te doen, na te denken, te discussiëren en te reflecteren. De *Wereld Express* is de hele dag gratis te bezoeken. De *Wereld Express* is gemaakt voor jongeren van 10 tot 14 jaar, maar is ook voor volwassenen boeiend.

Organisatie

Zonder de vele vrijwilligers zou de herdenking niet mogelijk zijn. Naast de onmisbare inzet van vele individuele vrijwilligers, dragen ook het Zeekadetkorps en het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum belangrijk bij aan de totstandkoming van de herdenking.

De herdenking wordt ook ondersteund door het personeel van de stafcompagnie van de Luchtmobiele Brigade.

Fotografie: Ilvy Njiokiktjen

Foto Blaudzun: Andreas Terlach

Foto Ruben Dingemans: Armando Ello

Foto Frans Leidelmeijer: Michiel Elsevier Stokmans

De activiteiten van de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 worden mogelijk gemaakt door subsidies van het Ministerie van VWS en het Vfonds, Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg en door vele donateurs.

Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 werkt samen met het Indisch Herinneringscentrum en het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Stichting Herdenking 15 Augustus 1945

Landgoed Bronbeek | Velperweg 147 | 6824 MB Arnhem | 06 – 515 05 688

info@indieherdenking.nl | www.indieherdenking.nl